

**UNIVERSITY OF JOHANNESBURG
LEFAPHA LA THUTO
DIHLAHLLOBO TSA PHUPJANE 2018**

LENANEO: BEd Foundation and Intermediate Phases

MODULE: Sesotho for the Foundation and Intermediate Phase 3A

KHOUTU: SFP3AA3 & SOI3AA3

NAKO: Dihora tse 2

MATSHWAO: 100

MOHLAHLOBI: Ms M. Vaz (DCE,UJ)

MOHLAHLOBISI: Mrs D. Gwamanda (GDE)

(Hlahlobo ena e na le maqhephe a 3 le dipotso tse 4)

DITAELO:

1. Bala dipotso ka hloko.
2. Araba dipotso kaofela.
3. Nomora dikarabo tsa hao ka tsela e nepahetseng.
4. Ngola ka mongolo o makgethe, o bonahalang.
5. Ngola sefane, lebitso le nomoro ya hao ya moithuti dibukaneng tsohle tsa ho arabela.

POTSO 1 Mabitso

1.1 Bala seratswana se ka tlase mme o kgetholle mefuta e fapafapaneng ya mabitso ebe o hhalosa hanyenyane, mme o fane ka mehlala e mmedi mofuteng ka mong:

Ka la 07 Phato 2016 e ne e le kopano e kgolo ya dihlopha tse fapaneng tsa dipolotiki. Batho ba tlile ka mefutafuta ya dipalangwang, ditekesi, dibese, makoloi esita le tsona difofane. E ne e le dihlopahlopha ka mefuta le mebala ya tsona. Di ne di ya rera hore ekaba ba tla reng ho lekgotla la dinyewe le phahameng la Gauteng. Thaka e tshesane le yona tshadi di ne di sa ipeha fatshe le bona ba ile ba ya kgobokana hona moo ho ya ikutlwela. Ho ne tlile ke re le diepamekoti tse mona tse nkuwang e le dihatamarukgwana feela. Bongata ba batho bo ne bo sa tsebe ka kopano ena e kgolo le ha setjhaba

sohle se ne se boleletswe. Bohle ba ttileng ba ile ba rata kamoo kopano e tsamaisitsweng ka teng. Ho bile ha buisanwa le ka mathata ao batho ba kopanang le ona jwaloka boshodu le tlhekefetso ya basadi le bana. Ba ile ba hla ba nahanisia hore mathata ana a ka qojwa jwang. Bohle ba ile ba dumellana hore ba tlide ka ditharabollo tse tla tlisa phetoho e bonahalang setjhabeng. Ba kgutletse mahae ba thabile haholo ba boetse ba na le tshepo ya hore dintho di tla boela sekeng. (22)

1.2 Leetsi ke lentswe le supang ketsahalo tsa mefuta jwaloka ka ketso, boemo ba dintho, diphetoho boemong ba dintho j.j. Fana ka mehlala ya dipolelo tsa hao tse 5 tse bontshang tlhaloso ena (tse pedi tsa ketso tse 3 tsa boemo ba dintho). (5)

1.3 Seratswaneng se ka hodimo, qolla maetsi polelong tse latelang:

- 1.3.1 Ya bobedi
- 1.3.2 Ya bone
- 1.3.3 Ya bohlano
- 1.3.4 Ya bosupa
- 1.3.5 Ya ho qetela (5)

1.4 Kgetholla metso ya maetsi le mahokamoetsi polelong **tsa** hao. (10)

1.5 Fana ka tlhaloso tse pedi tsa tshebediso ya lebopi **a** polelong tsa Sesotho. (2)

1.6 Bolela hore dipolelo tse latelang di kenyeltsa mefuta efe ya mathusi **a** maetsi mme o kgetholle leetsi le lethusi la lona polelong ka nngwe:

- 1.6.1 Ha mme a seyo ntate a iphehela.
- 1.6.2 O sa tla tjhesakaka dipitsa hobane ha a tlwaela ho pheha
- 1.6.3 Ha a ntse a pheha o bala pampiri kapa a nne a shebe bolo thelebisheneng.
- 1.6.4 Ha a elellwe hore a ka pheha hantle ha a ka shebana le dipitsa feela.
- 1.6.5 Mme o nne a mo omanye ka pheha a ntse a etsa ho hong.
- 1.6.6 Matsatsing ana ha a sa rata le ho pheha. (12)

POTSO 2 Leba

- 2.1 Ke mefuta efe ya leba eo re nang yona Sesotho? (3)
- 2.2 Hhalosa haholwanyane ka leba lelekanyi le lebatthalosi mme o fane ka mehlala ya hao e meraro bakeng sa leba ka leng. (8)
- 2.3 Bolela o boele o bontshe ka mehlala meeelo e mmedi ya lebakamano. (4)
- 2.4 Tatolo ya lebakamano e totobatswa jwang? Fan aka mohlala (2)

[17]**POTSO 3 Dikao, malahlelwa, maele le dilotho**

- 3.1 Fana ka mehlala ya hao ya dipolelo tse bontshang mefuta e latelang ya dikao.
- 3.1.1 Sekaopeho
- 3.1.2 Sekaohore
- 3.1.3 Sekaokgoneho
- 3.1.4 Sekaotlwaelo
- 3.1.4 Sekaoho (5)
- 3.2 Sebedisa maelana a latelang polelong tsa Sesotho:
- 3.2.1 Ho ikenya tshotso dinaleng.
- 3.2.2 Ho tshola tlhako morong.
- 3.2.3 Ho ja poqo ka hlanaka.
- 3.2.4 Ho qothisana lehlokwa.
- 3.2.5 Ho itahlela ka setotsvana. (5)
- 3.3 Fana ka tlhaloso ya maele a latelang:
- 3.3.1 Tsha ha se mele poya.
- 3.3.2 Mohahamoriti ha a o dule.
- 3.3.3 Pinyane ha e senye motse.
- 3.3.4 Bo tsholwa bo tjhesa, bo tsohe bo fodile. (4)
- 3.4 Sebedisa tsebo ya hao ya seboleho sa dilotho ho iqapela dilotho tse pedi le ditthaloso tsa tsona. (4)
- 3.5 Malahlelwa ke mofuta ofe wa mantswe? (1)
- 3.6 Ke maikutlo afe a fapaneng a ka totobatswang ke mofuta ona wa mantswe? (5)
- 3.7 Sebedisa mefuta e meraro e fapaneng ya malahlelwa ho bopa dipolelo. (3)

[27]

